

Postanowienie z dnia 7 maja 2009 r.

III BU 5/08

W odniesieniu do szkody polegającej na utracie świadczenia przedemerytalnego uprawdopodobnienie jej wyrządzenia przez wydanie orzeczenia, którego dotyczy skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem (art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c.) musi obejmować spełnienie wszystkich przesłanek świadczenia przedemerytalnego, o których mowa w art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (Dz.U. Nr 120, poz. 1252 ze zm.).

Przewodniczący SSN Jerzy Kwaśniewski (sprawozdawca), Sędziowie SN:
Roman Kuczyński, Andrzej Wróbel.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 7 maja 2009 r. sprawy z odwołania Lucjana B. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w S. o prawo do świadczenia przedemerytalnego, na skutek skargi wnioskodawcy o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 15 kwietnia 2008 r. [...]

skargę o d r z u c i ł.

U z a s a d n i e n i e

Zakład Ubezpieczeń Społecznych-Oddział w S. decyzją z dnia 28 czerwca 2007 r. odmówił Lucjanowi B. prawa do świadczenia przedemerytalnego, gdyż na wymagane 39 lat zatrudnienia przypadającego na koniec roku poprzedzającego rozwiązanie stosunku pracy, wykazał tylko 38 lat i 2 miesiące ubezpieczenia.

Wyrokiem z dnia 27 listopada 2007 r. Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Siedlcach zmienił zaskarżoną odwołaniem Lucjana B. decyzję i ustalił mu prawo do świadczenia przedemerytalnego od dnia 1 maja 2007 r.

Wyrokiem z dnia 15 kwietnia 2008 r. Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Lublinie na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony apelacją organu rentowego powyższy wyrok Sądu Okręgowego i oddalił odwołanie.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżył w całości odwołujący się Lucjan B. skargą o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Skarga powołuje dwie podstawy.

W ramach podstawy naruszenia przepisów prawa materialnego zarzucono naruszenie: a) art. 36¹ § 1 k.p., przez jego zastosowanie w sprawie oraz art. 2 ust. 1 pkt 6 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych przez jego niewłaściwe zastosowanie, co doprowadziło do oddalenia odwołania powoda; b) art. 36¹ § 2 k.p. w związku z art. 2 ust. 1 pkt 6 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, przez ich niewłaściwe zastosowanie.

W ramach podstawy naruszenia przepisów postępowania skarga zarzuca naruszenie art. 382 k.p.c., przez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na wydaniu skarżonego wyroku z pominięciem części zgromadzonego przed Sądem pierwszej instancji materiału dowodowego w postaci: zeznania świadka Marty T., faktu uznania powództwa przez pracodawców powoda - Martę T. i Michała Ł. współwłaścicieli Gospodarstwa Sadowniczego „S.” w K. w sprawie o sprostowanie świadectwa pracy toczącej się przed Sądem Rejonowym w Siedlcach [...] oraz przesłuchania w charakterze strony powoda, z których wynika, że w stosunku do powoda nie został zastosowany skrócony okres wypowiedzenia, o którym mowa w art. 36¹ k.p.

Jako przepisy prawa, z którymi zaskarżony wyrok jest niezgodny, skarga wskazuje: art. 36¹ § 1 k.p., art. 2 ust. 1 pkt 6 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych oraz art. 36¹ § 2 k.p. w związku z art. 2 ust. 1 pkt 6 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych.

W zakresie wynikającego z art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. obowiązku uprawdopodobnienia szkody spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego skarga dotyczy - skarga zawiera stwierdzenie: „uprawdopodobniając wyrządzenie szkody spowodowanej przez wydanie zaskarżonego wyroku” skarżący wskazuje „na następujące dowody: 1. wyrok Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Lublinie z dnia 15 kwietnia 2008 r. [...]; 2. zaświadczenie Powiatowego Urzędu Pracy w M.M. z dnia 16 września 2008 r. o pozostawaniu powoda osobą bezrobotną od dnia ustania jego stosunku pracy w Gospodarstwie Sadowniczym „S.”; 3. oświadczenie powoda z dnia 26 września 2008 r., że od dnia ustania jego stosunku pracy w Gospodarstwie Sadowniczym „S.” pozostaje on osobą bezrobotną bez prawa do zasiłku oraz że brak jest ofert pracy, którą mógłby podjąć; 4. przesłuchanie powoda w charakterze strony na okoliczność pozostawania powoda osobą bezrobotną od dnia

ustania jego stosunku pracy w Gospodarstwie Sadowniczym „S.” oraz braku ofert pracy, którą mógłby podjąć”.

W uzasadnieniu skarżący podniósł, że zaskarżonym wyrokiem Sądu Apelacyjnego została mu wyrządzona szkoda, skoro wskutek rażącego naruszenia powołanych przepisów został on pozbawiony należnego świadczenia przedemerytalnego. Szkodę - według skarżącego - uprawdopadabniają przywołane dowody, z których jednoznacznie wynika, że powód od czasu wystąpienia o przyznanie mu świadczenia przedemerytalnego do chwili obecnej pozostaje bezrobotny, bez prawa do zasiłku, a tym samym bez jakichkolwiek środków utrzymania.

W skardze wskazano, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe, gdyż brak jest ustawowej postawy do złożenia skargi o wznowienie postępowania, a zaskarżony wyrok nie podlegał zaskarżeniu skargą kasacyjną ze względu na wartość przedmiotu sporu.

We wnioskach skargi skarżący wniósł o stwierdzenie, że zaskarżony wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 15 kwietnia 2008 r. jest w całości niezgodny z art. 36¹ § 1 k.p., art. 2 ust. 1 pkt 6 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych oraz z art. 36¹ § 2 k.p. w związku z art. 2 ust. 1 pkt 6 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, a także o zasądzenie od pozwanego na rzecz strony powodowej kosztów postępowania według norm przepisanych prawem.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 77 ust. 1 Konstytucji każdy ma prawo do wynagrodzenia szkody, jaka została mu wyrządzona przez niezgodne z prawem działanie organu władzy publicznej. Wprowadzona do Kodeksu postępowania cywilnego (por. przepisy części pierwszej, księgi pierwszej, tytułu VI - działu VIII) skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia łącznie z dodaniem nowego uregulowania w Kodeksie cywilnym (por. art. 417¹ k.c.) stanowią ustawowe określenie powyższej zasady konstytucyjnej w odniesieniu do wynagrodzenia szkody wyrządzonej przez wydanie niezgodnego z prawem orzeczenia sądowego. Według art. 417¹ § 2 k.c., jeżeli szkoda została wyrządzona przez wydanie prawomocnego orzeczenia, jej naprawienia można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu jego niezgodności z prawem. Właściwym postępowaniem, o którym mowa w art. 417¹ § 2 k.c., jest określone przepisami wskazanego działu VIII postępowanie ze skargi o

stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. W postępowaniu tym nie chodzi o uchylene niezgodnego z prawem prawomocnego orzeczenia, ale wyłącznie - w razie uwzględnienia skargi - o stwierdzenie, że orzeczenie w zaskarżonym zakresie jest niezgodne z prawem (art. 424¹¹ § 2 k.p.c.), ażeby w ten sposób stworzyć podstawę naprawienia szkody (art. 417¹ § 2 k.c.). Naprawienie szkody jest celem postępowania ze skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia i dlatego warunkiem tego postępowania, jego zasadniczą przesłanką jest to, że przez wydanie niezgodnego z prawem prawomocnego orzeczenia została wyrządzona szkoda (por. art. 424¹ § 1 k.p.c.). W art. 424⁴ k.p.c. *expressis verbis* określono, że skargę można oprzeć na podstawie naruszeń prawa materialnego lub przepisów postępowania, które spowodowały niezgodność orzeczenia z prawem, „gdy przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda”.

W kontekście celu i przesłanki skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia należy określić znaczenie wymagania z art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. co do uprawdopodobnienia wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego skarga dotyczy. Fakt wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego skarga dotyczy, jest warunkiem wstępnym postępowania ze skargi, jest przyczyną tego postępowania, którą trzeba - na zasadzie uprawdopodobnienia - wyjaśnić już na samym progu. Bez zaistnienia szkody, prowadzenie tego postępowania nie ma sensu - nie zmierzałoby przecież do wyznaczonego mu celu. Stąd też w razie nieuprawdopodobnienia wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego skarga dotyczy, zbędne jest rozpoznawanie podstawy skargi a właściwe staje się odrzucenie skargi jako niespełniającej wymagania określonego w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. (por. art. 424⁸ § 1 k.p.c.).

W uzasadnieniu postanowienia z dnia 11 sierpnia 2005 r., III CNP 4/05 (OSNC 2006 nr 1, poz. 16), Sąd Najwyższy wskazał, że uprawdopodobnienie szkody oznacza po pierwsze złożenie przez skarżącego oświadczenia, iż szkoda wystąpiła - ze wskazaniem jej rodzaju i rozmiaru - oraz po drugie uwiarygodnienie tego oświadczenia (twierdzenia) przez powołanie uprawdopodobniających je (uzasadniających) faktów i dowodów. Uprawdopodobnienie musi zachować walor wiarygodności, ażeby w świetle reguł logiki i doświadczenia życiowego, ze wskazanych w skardze faktów dotyczących czasu wyrządzenia szkody, jej postaci, związku doznanego uszczerbku z wydaniem orzeczenia, którego skarga dotyczy, możliwe było rozeznanie co do podstawowej przesłanki skargi (por. szczegółowe wyjaśnienia zawarte w uzasadnie-

niach postanowień Sądu Najwyższego: z dnia 11 stycznia 2006 r., II CNP 13/05, OSNC 2006 nr 6, poz. 110; z dnia 31 stycznia 2006 r., IV CNP 38/05, OSNC 2006 nr 7-8, poz. 141; z dnia 27 lipca 2006 r., II BP 11/06, OSNP 2007 nr 15-16, poz. 223).

W postanowieniu z dnia 31 stycznia 2006 r., IV CNP 38/05 (OSNC 2006 nr 7-8, poz. 141), Sąd Najwyższy wyjaśnił, że uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego skarga dotyczy polega na wykazaniu przedmiotu uprawdopodobnienia bez rygoryzmu reguł dowodzenia, ale musi zachować walor wiarygodności w świetle reguł logiki i doświadczenia życiowego. Konieczne jest wskazanie czasu wyrządzenia szkody, jej postaci oraz związku przyczynowego między orzeczeniem a wystąpieniem uszczerbku polegającego na utracie przedmiotu sporu.

Sąd Najwyższy, rozważył zawarte w skardze odwołującego się Lucjana B. uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego skarga dotyczy, rozważył mając na uwadze przytoczone wyżej zasady postępowania w trybie skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia oraz podzielił stanowisko, które Sąd Najwyższy zajmował w dotychczasowym orzecznictwie z tego zakresu. W rozpatrywanej skardze znajduje się oświadczenie skarżącego, że zaskarżonym wyrokiem na skutek rażącego naruszenia przepisów wskazanych w podstawach skargi została skarżącemu wyrządzona szkoda, gdyż został on pozbawiony należnego mu świadczenia przedemerytalnego. Nie ma natomiast w tym oświadczeniu niezbędnej konkretyzacji doznanej szkody spowodowanej wydaniem orzeczenia, którego dotyczy skarga. Skarżący poprzestał w istocie na powtórzeniu abstrakcyjnej formuły przepisu, że zaskarżony wyrok wyrządził mu szkodę. Nie skonkretyzował natomiast szkody, która - jeżeli ją poniósł - musiałaby powstać w jakimś określonym czasie i musiałaby mieć określoną formę (np. stratę finansową o określonej wysokości). Przedstawione w skardze uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody nie wyjaśnia adekwatnego, a tylko taki zgodnie z art. 361 § 1 k.c. może wchodzić w rachubę, związku przyczynowego między orzeczeniem, a ściślej faktem jego wydania, a szkodą, która miałaby odpowiadać wartości dochodzonego w sprawie roszczenia. Takiego związku skarżący nie uprawdopodobnił powołując się wyłącznie na wydanie wyroku Sądu drugiej instancji oraz na to, że skarżący stale pozostaje osobą bezrobotną. Jeżeli szkoda miałaby polegać na utracie świadczenia przedemerytalnego, w skardze nie ma uprawdopodobnienia, że zostały spełnione warunki uprawniające do otrzymania świadczenia przedemerytalnego. Sto-

sownie do art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (Dz.U. Nr 120, poz. 1252 ze zm.) świadczenie przedemerytalne przysługuje osobie określonej w ust. 1 po upływie co najmniej 6 miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w ustawie o promocji zatrudnienia, jeżeli osoba ta spełnia łącznie następujące warunki: 1) nadal jest zarejestrowana jako bezrobotna; 2) w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych; 3) złożył wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 6-miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

Z powołanych przez skarżącego w skardze „dowodów” mających uprawdopodobnić wyrządzenie szkody spowodowanej przez wydanie zaskarżonego wyroku nie wynika, aby skarżący uprawdopodobnił, że spełnił powołane wyżej warunki do otrzymania świadczenia przedemerytalnego. W szczególności nie wynika z nich, że skarżący złożył wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 6-miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych. Nie ma w ogóle żadnego twierdzenia, ażeby skarżący spełnił warunek pobierania zasiłku dla bezrobotnych (co najmniej przez 6 miesięcy).

W konsekwencji stwierdzenia, że skarga nie zawiera wymaganego w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. uprawdopodobnienia wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie zaskarżonego wyroku, Sąd Najwyższy na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c. postanowił jak w sentencji.

=====